

RÍM

R O M A

RIVISTA CATTOLICA SLOVACCA

SLOVENSKÝ KATOLICKÝ ČASOPIS

SLOVAK CATHOLIC REVIEW

Ročník - Volume I

September 1949

Číslo - Number 9

S RÍMOM ALEBO PROTI RÍMU?

Nie je to po prvý raz v dejinách, čo sa slovenskému národu s celou naliehavosťou stavia otázka: « S Rímom, či proti Rímu? ». Po prvý raz bola ona postavená už na úsvite našich dejín. « S Rímom », — odpovedal na ňu najmocnejší slovenský panovník Svätopluk a Sv. bratia Cyril a Metod, naši národní apoštoli potvrdili: « S Rímom ». Preto šli do Ríma, aby vysvetlili pápežovi spôsob svojej práce na Veľkej Morave a preto prijal Sv. Metod od rímskeho pápeža poverenie organizovať samostatnú slovenskú cirkevnú provinciu, do ktorej nemohli nijako zasahovať panovníci okolitých národov. Dosah tohto rozhodnutia nebol ešte náležite docenený v kresťanskom svete a my sami tiež len v posledných rokoch začíname si uvedomovať jeho dejinnú dôležitosť pre celú strednú Európu. Tým, že sa slovenskí panovníci a naši vierozvestci v IX. storočí pridali bez výhrad na stranu Ríma, bola na tisíc rokov vychodná hranica Slovenska zaistená ako hranica medzi kultúrou západnou a východnou, medzi katolicizmom a ortodoxiou. A len tejto okolnosti môžeme ďakovať, že aj vtedy, keď slovenský štát bol na stáročia zničený, národ vyzrieval a rástol pod svetlom, ktoré vyžarovalo z Ríma a keď prišli priaznivé okolnosti, bol natoľko vyspelý, že mohol prevziať správanie svojich vecí do vlastných rúk.

Nie je bez zaujímavosti a tým menej bez dôležitosti, že Slováci pokladali a pokladajú toto viac ako tisícročné rozhodnutie za platné a nikdy v dejinách sa viac sami nepostavili pred problém, či majú ísť s Rímom, alebo proti nemu. Kedykoľvek však boli postavení pred túto voľbu, bolo to vždy na nátlak iných národov. Ale nech už bol tlak okolností akýkoľvek silný, v neskorších odpovediach Slováci iba potvrdili tú odpoveď, ktorú dal kráľ, Svätopluk a Sv. bratia Cyril a Metod: « S Rímom ». Ci už na Slovensko vpadli husitské vojská, alebo ho zaliala vlna reformácie, až na nepatrné výnimky Slovensko ostalo s Rímom.

Niet sa čomu čudovať, že po roku 1918, keď

sa Slovensko dostalo do jedného štátu s Čechmi, Slováci nikdy neprispôbili svoj dejinný postoj k prúdom, ktoré pod heslom: « Preč od Ríma » tak lomcovaly národom českým. Oživený husitizmus na Slovensku nemal pôdy, a preto nezapustila tu korene ani husitská československá cirkev, ani takzvaná československá poloneverecká cirkev a tým menej divé bezbožníctvo, ktoré zbavovalo v Česku na tisíce ľudí nielen viery v Boha, ale aj akejkolvek príslušnosti k Cirkvi. Postavenie Cirkvi až do konca druhej svetovej vojny ostalo na Slovensku neotrasené a prítulnosť nášho národa k Rímu nedotknutá. Treba na to veľkú dávku fantázie, ak chce dnes niekto vidieť na Slovensku hnutie, ktoré by sa usilovalo o uvoľnenie sväzkov, ktoré tu má Cirkev s Rímom. Všetky prejavy, ktoré by potvrdzovaly jestvovanie takéhoto hnutia, sú jednoducho vynútené a Cirkev, zbavená všetkých možností obrany, nesmie ukázať svet, že tieto hlasy nemajú so slovenským náboženským a národným životom, tradíciami a citmi nič spoločného. Slovenskí katolíci doma nemôžu a nesmú povedať, že idú a pôjdu s Rímom, že nezradia svoje najhlbšie presvedčenie a nerozmárnia najdrahšia dedičstvo po praotcoch.

Slováci neboli a nebudú proti Rímu. Taká je pravda. A pravdu nemožno umlčať. Keď našim katolíckym bratom doma zaviazali ústa, náš časopis « Rím » berie na seba ťažkú a zodpovednú úlohu hovoriť v ich mene nielen k Slovákom, roztrúseným po celom svete, ale aj k cudzine, ktorá hľadá a posudzuje. A dnes, vo chvíli, keď si možno mnohí kladú otázku, či Slováci pôjdu s Rímom, alebo pod nátlakom obrátia sa proti nemu, môžeme v plnom povedomí našej zodpovednosti vyhlásiť:

Slováci odpovedali na otázku: « S Rímom, či proti Rímu », už pred tisíc rokmi. Odpovedali « S Rímom ». Táto odpoveď určila náš dejinný vývoj, postavila nás do radu kultúrnych národov a dnes nemáme príčiny, aby sme ju menili. Boli sme, sme a budeme s Rímom.

VII TH. CENTURY'S SANCTITY IN ROME.

Also for the Eternal City this is a rather gloomy Age, after the splendour that was its age of Christian Martyrdom and the glory that was the other Age which followed the Christian Triumph.

Something like that, happened also elsewhere. In contradistinction to the insurgents Mohammed, Eraclius or Leo III — the Bizantine iconoclast Emperor — Christianity was then enlightened by few but splendid figures of Saints, as Isidore of Seville, Bede « the Venerable » and John of Damascus. Th's the time too of some intellectual church leaders, as Alcuin or Paul Warnefrid.

The Rome of the Seventh Century — as before and after — was glorified by some bright stars shining on the Papal Throne.

The Century was initiated under the leadership of a saint Pope, Sergius (687-701). To him, in this same Century, followed five more Popes who were crowned with the aureole of sanctity.

Here are their names and their deeds.

St. Gregory II (715-731), a Benedictine monk, by Anastasius Bibliothecarius was styled as « a man, pure in life, learned in Holy Scripture, eloquent of speech and of resolute will ». He initiated the conversion of Germany by despatching thither, as missionaries, SS. Boniface and Corbinian. He boldly opposed the iconoclastic Emperor Leo, the Isaurian, and the Lombards of King Luitprand and, with several other Churches, he restored the glorious Abbey of Monte Cassino. His body rests in St. Peter's Basilica.

To him succeeded St. Gregory III (731-741). In its stormy Pontificate, he organized the Church in Germany, nominating, as its first Archbishop, St. Boniface (732). He continued the struggle with the Iconoclasts, bickers of the Holy Images and — against the Lombards overrunning Italy — he sought the aid of Charles Martel, the Frankish leader.

St. Zacharias (741-752) was a Pope of conspicuous learning and piety. It was he who gave the important decision which replaced the Merovingian by the Carolingian dynasty in France.

St. Paul I (757-767) was the brother of his Predecessor, pope Stephen II. He strenuously defended, against the Greek Emperor Costantine Copronymus, the catholic doctrine of the veneration due to pictures and statues of Christ and Saints; he was the protector of the persecuted for this veneration and, in Rome, he restored and beautified the Churches and enshrined the relics of many Saints. He was buried in St. Peter's Basilica.

This same Century ends with another saintly Pope, Leo III (795-816) who, in the night of Christmas of the year 800, in St. Peter's crowned Charlemagne Emperor of the West and Advocate of the Church, as well as the Protector and Defenders of its rights. He did much to build up again the ruined Rome, and more, by his holy life, to insure temporal as well as spiritual pro-

perity of its inhabitants. His body is buried in St. Peter's.

These six Roman Pontiffs with their noble lives crowned this hard seventh Century with a jewelled diadem of Holiness.

PETER C. CHIMINELLI

Z ČINNOSTI SV. STOLICE.

Pohľad na činnosť katolíckej Cirkvi v týchto časoch vykazuje na mnohých úsekoch návrat k normálnosti, hoci v rozličných kútoch Európy a celého sveta účinky poslednej vojny sa ešte stále veľmi živo pociťujú a sú ako nezahojené rany.

Kým charitatívna činnosť Svätej Stolice je dostatočne známa verejnosti, menej známa je činnosť Rímskej Kúrie, ktorá sa stará o rozmach Cirkvi vo svete. Túto činnosť prevádzajú Posvätné kongregácie a tu v krátkosti podávame jej novší prehľad.

Posvätná Kongregácia konzistoriálna vymenovala roku 1948 65 sídelných arcibiskupov a biskupov a 43 titulárnych. Založila štyri nové biskupstvá a postarala sa o rozličné iné potreby cirkevnej správy.

Posvätná Kongregácia pre Východnú Cirkev upevnila svoje postavenie v rozličných krajinách, ale utrpela aj škody: v Palestíne následkom vojny a v Rumunsku prenasledovaním.

Posvätná Kongregácia snemová sossbierala organizačné a štatistické dáta o činnosti katolíkov v rozličných biskupstvách a dokumentárny materiál o práci rozličných organizácií, dejstviacich na poli protináboženského, protikresťanského, protikatolíckeho a protikňazského.

Posvätná Kongregácia rehoľnícka schválila desať nových ženských rehoľných kongregácií a študuje žiadosti, ktoré jej predostrelo vyše 50 svetských ustanovizní.

Posvätná Kongregácia šírenia viery mohla ustáliť svoje styky s väčšou časťou území, od nej závisiacich, lež politické zmeny značne vplývajú na chod misií. Následkom vojny vytvorily sa nepriaznivé podmienky v Indii, Číne a Kórei, ale napriek tomu vzťahujú sa misie vo všetkých ostatných častiach sveta. Domorodé rehoľné kongregácie mohutnejú a pápežské misijné diela prekvitajú.

Všetkým ostatným kongregáciám, cirkevným súdom a úradom, z ktorých sa skladá Rímska Kúria, pribúda práce postupne v takej miere, ako sa zlepšujú a zdokonaľujú styky medzi rozličnými krajinami a Rímom.

Osobitným styčným orgánom Rímskej Kúrie so svetom je vatikánska radiová rozhlasová stanica, ktorá šíri denne v rozličných jazykoch zprávy a myšlienky Svätej Stolice. Každý deň sa na vlnách tejto rozhlasovej stanice ozýva aj náš slovenský jazyk.

Miloval som Ťa, drahá moja otčina slovenská, od najútľejšieho veku a s rokmi rástla aj moja láska ku tebe. A láska moja bola taká veľiká, že som ti dával všetko a za odmenu ty si sa stala celá vlasťou môjho srdca. Nebolo v mojej láske najmenšieho sebecka, lež moju príťažnosť odmeňovala si kráľovsky. Veď nežiadala som od teba majetku a ty si mi dala pocit, že všetky tvoje bohatstvá sú aj moje. Moje, celkom moje bolo nebo belasé i oblačné, ktoré sa nad tebou klenie, moje boly vysoké hory i hlboké doliny, mne patrily tvoje žirné polia i hrdé skaliská, mal som tvoje potoky i rieky a všetky dediny i mestá patrily mne. Kdekoľvek a kedykoľvek sa kladla tehla k tehle, mal som pocit že sa môj dom stavia; každý meter nových ciest i železníc ponúkal mojim pohybom rýchlosť a pohodlie a každá puška v rukách slovenského vojaka bola sa moju obranu. Ani slávu nežiadala som pre seba od mojej otčiny a hľa: celá jej tisícročná sláva ma pokryla. Hrdinstvá mnohých generácií bojovníkov stali sa mojou hrdosťou, lebo žily vo mne; najkrajšie spevy básnikov napájaly dušu moju nekonečnou sladkosťou, ktorej som sa nevedel nasýtiť. Nuž čo by som si bol ešte žiadal? Všetko som mal a mal som viac ako rozprávkoví boháči, lebo moje poklady neboli uväznené v chladných pancierových pokladniciach, ale ako krv kolovaly, roznášajúc radosť zo života od západu na východ a od severu na juh.

Myslel som, že moje šťastie potrvá večne. Myslel som, že niet nebezpečenstva, ktoré by ho mohlo otriasť, myslel som, že na celom svete niet síl, ktoré by ho mohli rozvrátiť. Sám Boh držal nad tebou ruku ochrannú aj vtedy, keď celý svet menil sa na prach a popol. Ostrovom šťastia si bola a prístavom istoty, keď okolo teba penilo sa more vášne a nenávisť.

A potom prišla tá najstrašnejšia chvíľa pre teba i pre mňa, otčina moja. Posledný otras vojny rozčesol Ťa nadvoje, posledná vlna svetovej búrky vyhodila ma z tvojho bezpečného objatia do povojnového zmätku.

Veľiká bola moja bolesť. Taká veľká, že som zabúdala na tvoje bolesti, otčina moja, keď som blúdila cudzími krajinami a hľadal prístrešie. Chcel som sa vyžalovať svetu zo svojej biedy, ale nebolo uší, čo by ma boly počúvaly. Cestami zničenej Eu-

Vysoké Gatre pri Ždiaré.

Vysviacka nových slovenských biskupov. V nedeľu dňa 14. augusta t. r. konala sa v Trnave za prítomnosti všetkých slovenských cirkevných hodnostárov a veľkého zástupu veriacich slavnostná vysviacka dvoch nových slovenských biskupov, ktorých nedávno vymenovala na tento vysoký úrad Sv. Stolica. Za biskupa a apoštolského administrátora trnavského bol vymenovaný Msgr. Ambroz Lazík a za biskupa, apoštolského administrátora rožňavského Msgr. Pobožný.

Americkí Slováci u Sv. Otca. Známy americký Slovák Pavel C. Kazimer, ktorý je teraz ako funkcionár veľkej americkej katolíckej organizácie NCWC na ceste po Európe, kde pracuje za príchod utečencov do USA, bol dňa 11. augusta t. r. prijatý u Sv. Otca Pia XII. na zvláštnej audiencii, počas ktorej sa Sv. Otec veľmi živo zaujímal tak o bolestné položenie utečencov, ako aj o slovenský národ. Sv. Otec na konci audiencie podaroval p. Kazimerovi pamätnú medailu a dal tak jemu, ako aj jeho rodine, priateľom a jeho práci svoje apoštolské požehnanie. Po Dr. Petrovi Hlečkovi je to už druhý vynikajúci americký Slovák, čo bol v poslednom čase prijatý na zvláštnej audiencii u Sv. Otca.

Zo slovenskej štatistiky. O prirodzenom pohybe obyvateľstva na Slovensku si môžeme urobiť aspoň približný obraz podľa štatistiky, ktorá sa vzťahuje na mesiac máj 1949. V tomto mesiaci bolo na Slovensku 2775 sobášov, narodilo sa 7851 detí, z čoho 129 mŕtvych, umrelo 3476 ľudí, takže prirodzený prírastok činil za máj 4246 duší. Koncom mája 1949 malo Slovensko 3.484.071 obyvateľov.

Snemovanie slovenských organizácií. Najväčšia slovenská organizácia v Kanade Kanadská Slovenská Liga vydržovala svoj VII. Kongres v júli a v auguste mala zas svoju XXX. Konven-

ciu najväčšia slovenská katolícka podporná organizácia v Spojených štátoch Sveroamerických, Prvá Slovenská Katolícka Jednota. Na kongrese a konvencii zúčastnili sa mnohí poprední predstavitelia slovenského života v Kanade a v USA.

Cyrilo-Metodejské slávnosti. Sviatok slovenských apoštolov Sv. Cyrila a Metoda bol oslávený veľmi dôstojným spôsobom všade na svete, kde žijú slovenskí katolíci. Najkrajšie a najmohutnejšie boli však tieto oslavy v Spojených štátoch Severoamerických, kde je úcta Sv. Cyrila a Metoda veľmi rozšírená a zasvätené je im veľké množstvo slovenských farmostí. Cyrilo-Metodejské slávnosti amerických Slovákov vzbudili veľký záujem najmä v New Yorku, kde sa v katedrále Sv. Patrice zúčastnil na nich aj J. E. Arcibiskup New-Yorský Kardinál Spelman s veľkým počtom vysokých cirkevných hodnostárov. Sv. omšu slúžil známy slovenský národovec Msgr. Štefan Krasuľa. Slováci z New Yorku a okolia sa na bohoslužbách zúčastnili vo veľkom počte. Vatikánsky rozhlas a tlač venovali tejto udalosti veľkú pozornosť.

Úspechy slovenského speváka. Mladý slovenský operný spevák Rudolf Petrák, bývalý člen bratislavského Národného divadla a viedenskej opery, ktorý sa už asi od roka nachodí v USA, po svojich úspechoch v New Yorku mal nové úspechy aj v Chicagu. Americkí Slováci veľmi často pozývajú Rudolfa Petráka na rozličné slávnosti, aby ich program obohatil svojim spevom.

Casopis pre poučenie a zábavu. Pod názvom « Mladost » začal vychodiť nový slovenský cyklostilovaný mesačník. Zodpovedným redaktorom je Vlado Dafčík. Predplatné na rok 2. dol. V časopise je veľká románová príloha, v ktorej sa na pokračovanie uverejňuje román « Agonia veku » od Rudolfa Dilonga. Adresa redakcie a administrácie je: « MLADOST, Buenos Aires, Jose Penna 1928, Beccar, F.C.C.A., Argentina.

ropy ako nekonečná lavina valily sa státisíce mne podobných nešťastníkov a každý z nich mal svoju bolestnú históriu. Vojnové more nenávisť zmenilo sa na more povojnových bolestí, v ktorom bola moja bolesť iba nepatrnou kvapkou a v žalostnom náreku môj plač iba šelestom, prehlušeným v kvílení miliónov.

Dlho som premýšľal o mojej biede a nešťastí, kým som prišiel na to, že moja bieda je len časťou tvojej biedy a moje nešťastie iba slabým obrazom tvojho nešťastia, otcina moja. Nie preto som ťa stratil, že hranice ma od teba delily, ale preto, že ty sama si ležala v prachu. Ubitá a ponížená. So slobodou vzali ti všetko, čím si bola bohatá a čím si bohatými robila svojich synov a dcéry. A v tomto poznaní našli sme sa znova, otcina moja slovenská. Nespájalo nás už viac spoločné bohatstvo. Pošliapaná bola krása a sláva zašlých čias bola iba spomienkou. Ostala nám iba bolesť spoločná. A láska, ktorou sme merali hĺbku nášho nešťastia.

Dlhá je teraz moja púť a neviem, kde sa ona skončí. Ale kdekoľvek ma cesty moje povedú, ponesiem si spomienku na teba, krásne moje Slovensko otcina milovaná. Moje srdce ostane ti verné o oči moje nezradia ťa nikdy, i keby ich všetky krásy tohto sveta vábily. Aj jazyk môj sa rozväzuje iba spomienkou na teba v modlitbách za tvoje šťastie, vo speve na tvoju chválu a v kľatbach na všetkých, čo ti spôsobili bolesť. Často som už pod ťarchou vlastného osudu klesal, ale na pokraji zúfalstva zachránila ma spomienka na teba a viera v teba a tvoju budúcnosť. Lebo deň tvojho obrodzenia príde. Neviem kedy, ale príde a ja sa ho chcem dožiť. Viem, že budeš chudobná, otcina moja, viem, že budeš z mnohých rán ťažko krváčať, keď sa vrátim. Ale nič nebudem od teba žiadať, lebo ja prídem, aby som ti ponúkol to, čo sa mi počas týchto strašných rokov podarilo zachrániť: všetku moju lásku k tebe a všetky moje sily. **Mojmír Zvon.**

MOJA VLAST'

Do Caffé Greco chodievam.

Azda ťa nájdem po stopách

Vyhnanco, čo tu čakali

Na tvoje skoré zjavenie —

Azda tu bude zakliaty

Verš básnikov, čo k nebesiam

Najvyšší protest zamieril

A padol v bezdnej pokore

Na chladnú dlažbu katedry —

Azda ťa nájdem v pamiatke

Najbôľnejšieho čakania

Bojovníkov, čo od múzy

Unikli k bránam spartanským

A viac im bola sloboda

A za ňu boj, než poézia — —

Aj tu si ale cudzia vlast,

Tu si ťa v mále prinášam,

Tuná niet tvojho zjavenia,

Tu ostaneš a tieňom si

Oneskorenej jesene —

Zivá a ničia pamiatka,

Nevzbikneš z prachu zotletá.

Páliš sa z novej bolesti,

Mickiewiczovi neznáma,

On bil sa o vlast podobnú,

Tadeto niesol obraz jej,

Pribíjal výzvu na brány,

Zvonil na výšku palácov,

Modlil, sa vzýval, zaklínal —

Nezjavil sa mu obraz tvoj.

Ty si len ošliaľ neskrotný,

Podobu nikdy nezjaviš —

Aj to si, čo sa krvaví,

I šarlát hrdej zástavy,

Co vystiera sa po boji

Na mĺkve tváre zosnulých —

Azda si iba nepokoj,

Hľadať ťa, nenájsť, najkrajšiu

Krutá si hoci najsladšia,

Ako šíp sa vždy vystrelíš,

Obdivujem tvoj čarostrel,

Nikdy sa mu dosť neuhnem

A keď už v tvojom náručí

Mívam si navždy spočímúť,

Nie je to rana smrteľná,

Casom sa všetko vylieči —

A znovu tvoje číhanie

Nepokojí cieľ vyhnanco,

Znovu ťa dráždiť pokľusom,

Vyjsť na horizont nesmierny,

Až sa raz staneš oázou

Tých, čo ťa nikdy nenašli —

A len neskoré potomstvo

Podľa ich znakov spozná ťa.

(Uryvok)

S. M.

ZASTOJ ŽENY V SOCIÁLNO M ŽIVOTE.

V dnešnom čísle prinášame výňatok z reči, ktorú Sv. Otec Pius XII. prehovoril k ženám o ich poslaní v sociálnom živote.

Nápravu prinesie iba živá viera, ktorú treba pestovať.

Stále hlasnejšie a prenikavejšie ozýva sa tak z Európy ako aj zo zámoria volanie o pomoc pre rodiny mladej generácie, ktoré sa nachodia v nešťastnom položení. Je známe, že veľkú časť tohto nešťastia zapríčinila vojna. Zapríčinila ona najmä násilné a smutné rozdelenie miliónov manželov a rodín, ako aj znivočenie nesčíselných domov. Lež rovnako pravdivé je aj to, že podstatná a pravá príčina tohto zla je ešte hlbšia. Tú musíme hľadať v tom, čo sa jedným slovom volá hmotárstvo, v zavržovaní, alebo aspoň v neváimavosti a zanedbávaní všetkých náboženských a kresťanských hodnôt, odvrátení sa od Boha a Jeho zákonov, od budúceho života vo večnosti. Ako mor preniká hmotárstvo stále viac bytostami a donáša svoje skazonosné ovocie v manželstve, rodine a medzi mládežou.

Môže sa povedať že mravy veľkej časti mládeže sú na neustálom úpadku. A to nielen mravy mládeže mestskej. Aj na vidieku, kde kedysi kvitly zdravé a silné zvyky, mravný úpadok je len o málo menší, lebo mnoho z toho, čo v mestách svádza k paráde a pôžitkárstvu, má už dnes voľný prístup aj na dedinu. Povrchné by bolo pripomínať, akým spôsobom radio a kino boli použité a zneužitie na rozšírenie hmotárstva a ako okrem toho zlé knihy, nemravné obrázkové časopisy, divadlá, neslušné tance a neskromnosť na pláňach príchili sa o zvýšenie povrchnosti, svetáckosti a smyselnosti mládeže. Mravný úpadok má potom ako smutný následok nepevnosť manželstiev. Niet cieľa, pre ktorý by Cirkev vo väčšej miere použila všetky svoje sily, ako pre záchranu rodiny a mládeže. A z tejto príčiny sa ona obracia v prvom rade na vás, ženy a matky kresťanské. Sľubujeme, že pokiaľ môžete prispieť na prevádzanie zdravej sociálnej politiky v prospech rodiny a kresťanskej mládeže, môžete stále rátať s účinnou pomocou Cirkvi. Katolícka Cirkev podporuje pevne zásady sociálnej spravodlivosti. V prvom rade sú nepostrádateľné byty, najmä pre tých, čo chcú založiť rodinu, alebo si ju už zakladajú. Môžete si predstaviť naliehajúcejšiu sociálnu potrebu? Aké bolestné je vidieť mladých ľudí v rokoch, keď ich prirodzenosť je najviac naklonená k manželstvu, ktorí musia čakať roky a roky, len pre nedostatok bývania. Pohnite teda, nakoľko je to vo vašich silách, zadovažovanie domov, aby dôstojnosť manželstva a

výchova detí nemusela trpieť pre tento nedostatok.

Hoci však uznávame všetku dôležitosť zdravej sociálnej politiky pre záchranu rodiny kresťanskej mládeže, jednako ona je iba jedna složka. Veď v opačnom prípade rodiny ľudí, žijúcich v pomernom blahobyte, nemaly by byť (ako je v skutočnosti) takisto, ba možno ešte viac vystavené úpadku, ako sú rodiny chudobné. Nebezpečenstvo tak pre rodinu ako aj pre mládež je ochabnutie vo viere, v báni božej, v pobožnosti a svedomitosti, nákaza hmotárstvom nielen v úsudku a myšlienkach, lež aj v praktickom živote a to aj u mnohých takých, ktorí by chceli ostať veriacimi.

Proti tomuto zlu je iba jedna cesta k náprave: Pevnosť vo viere u rodičov, ktorí príkladom, náboženskou náukou a mravnou výchovou vzbudí aj v deťoch neochvejnú vieru. Pevná viera! Teda nijaká povrchnosť, nijaké formy bez obsahu a ani nie iba citová zbožnosť. Zbožné zvyky, staré kresťanské tradície, počnúc krížom a svätými obrazmi, zaiste musia požívať najvyššiu úctu. Ale ony majú svoj smysel iba vtedy, ak sú zasadené do pevnej vnútornej viery, ktorej strediskom sú veľké kresťanské čnosti. Akú nesmiernu hodnotu má napríklad myšlienka všadeprítomnosti božej pre činného a veriaceho človeka a aká je to neporovnateľná pomoc pre výchovu detí. A rodičovský príklad! Kto by nepoznal jeho nenahraditeľnú účinnosť? Modlitba matky a otca spolu s deťmi, svedomité svätenie sviatkov, dôstojná reč, keď ide o náboženstvo a Cirkev, pokojnosť a usilovnosť, čestný, usporiadaný spôsob života.

Keď kedysi videla matka prvé prejavy dospievania u svojich detí, zdvojnásobila svoju ostražitosť a starostlivosť na ochranu ich nevinnosti, na upevnenie ich čnosti v nebezpečných rokoch a uspokojovala sa, keď ich videla, že si plnia verne svoje náboženské povinnosti, že svätia nedele a zasvätené sviatky. Niet pochyby o tom, že boli v každom čase mravné poklesky. Lež keď náboženský život bol zdravý a silný, burcoval on aj svedomie a to tak súkromné, ako verejné. Aj tu teda niet iného prostriedku, ako od najrannejších rokov držať pred očami dieťaťa božie príkazy.

Postavte proti svodom parádovania a pôžitkárstva výchovu k skromnosti a jednoduchosti. Mládež sa musí zasa naučiť ovládnuť seba a nebať sa núdze. Nemá večne zafažovať rodičov žiadosťami, ktoré sú títo nie vstave splniť. Vychovávajúte mládež k čistote. Pomáhajte jej, keď slovo vysvetlenia, dobrá rada a vedenie je nepostrádateľné. Vychovávajúte ju k poslušnosti a úcte voči autoritám. Nie je to ťažká vec, keď sa človek podvolí Bohu a uzná bezpodmienečnú hodnotu Jeho prikázaní.

IX. - XI. SVÄTÝ ROK.

Ale to nebolo všetko, lebo aj turecké nebezpečenstvo bolo stále a stále hrozivejšie, a preto aj pútnici sa báli a dochádzali len vo veľmi malom počte. A predsa prišlo do Ríma niekoľko veľkých osobností, medzi ktorými hodno na prvom mieste menovať veľkého anglického učenca a štátnika Tomáša Moru, ktorý neskoršie za vernosť k viere a Rímu podstúpil mučenícku smrť. Rím navštívil aj veľký misionár Ameriky, dominikánsky mních Vincent z Valle, ktorý tiež neskoršie zomrel mučeníckou smrťou na pôde Kolumbusom objaveného Nového sveta.

V podstate však deviaty Sv. rok, ako aj celá doba panovania Klementa VII. znamená v katolíckom svete počiatok veľkej obrody, ktorá vyvrcholila neskoršie reformou v hlave a údoch a dala Rímu i celej Cirkvi znova vážnosť a dôstojnosť, do istej miery otrasenú protestantskými reformáciami.

Pápež Klement VII. dal tiež raziť na pamiatku IX. Sv. roku peniaze, ktoré mali na jednej strane jasličky s nápisom « Dnes sa zjavila Spása sveta », kým na druhej strane je pápež, ako zatvára kladivkom Sv. bránu a nad ním Sv. Peter, ktorý priviera nebeskú bránu. Nad obrazom je nápis: « Brány nebeské sú zatvorené » Okrem toho dal pápež raziť zvláštnu medailu, ktorá bola súčasne aj jeho odpoveďou na protestantskú reformáciu. Obraz na medajli predstavuje Jozefa Egyptského, ktorý odpúšťa svojim bratom a dáva sa im poznať slovami: Ja som váš brat Jozef. Pápež chcel touto medailou naznačiť, že Cirkev je vždy ochotná odpustiť previnenie odtrhnutým dieťkam a privinúť ich znova kedykoľvek na svoje materské prsia.

Veliká túžba pápeža Pavla III., aby mohol otvoriť Svätú bránu na začiatku desiateho Sv. roku (1550), sa nesplnila. Odobral sa na večnosť prv, než mohol týmto slávnostným úkonom priviesť veriacich do odbobia milostí a odpustkov. Za jeho nástupcu bol zvolený pápež Július III. ktorému pripadla táto úloha šesťnásť dní po nastúpení na Petrovu Stolicu. V ten istý deň vianočnej vigílie kardináli - legáti otvorili Sv. brány aj na bazilikách Sv. Pavla, Sv. Jána v Lateráne a Panny Marie Veľkej (Santa Maria Maggiore). Keďže korunovácia Júlia III. bola ustanovená až na obdobie po započatí Sv. roku, zo všetkých krajín hrnuli sa nielen pútnici, ale aj posolstvá panovníkov, ktoré šly vzdať hold novému pápežovi. Aby bolo pre pútnikov zabezpečené bývanie a stravovanie, ustanovil pápež dozor nad hospodami a hostincami, sveriac túto úlohu čestným a energickým mužom. S veľkým finančným nákladom dal dovážať do Ríma potrebné potraviny, najmä zrno z ďalekých provincií a keďže cesty, vedúce do Ríma, neboli najistejšie, vydal rozkaz, aby sa gubernátori a ministri jeho štátu starali o bezpečnosť pútnikov. Okrem tejto pápežom nariadenej starostlivosti o pútnikov pod vedením Sv. Filipa Neri, zvaného tiež Apoštolom Ríma, utvorilo sa dobrovoľné bratstvo,

ktoré si vzalo na starosť pomáhať tým najbiednejším. Úspech tohto zbožného podujatia kresťanskej lásky bol taký, že o krátky čas pomáhalo bratstvo denne 600 pútnikom, zaopatrujúc im jedlo a nocľah. A ako rástol počet pútnikov, potrebných pomoc, tak rástol aj počet nadšených nasledovníkov Sv. Filipa Neri, obetujúcich na dobročinnosť nielen svoje sily a prácu, ale aj hmotné prostriedky.

Z veľkých osobností, ktoré navštívili Rím počas desiateho Sv. roku, načim spomenúť najmä Sv. Ignáca z Loyoly a veľkého umelca tých čias Michelangela, ktorý v službách pápežov vytvoril v Ríme nesmrteľné sochárske, maliarske i stavitel'ské diela.

Pápež Július III. venoval veľké úsilie na výstavbu Apoštolského paláca a jeho výzdobu a počas jeho panovania nastal nevídaný rozkvet umenia. Na medajli, ktorú dal raziť z príležitosti desiateho Sv. roku, je na jednej strane vyobrazené otváranie Sv. brány a na druhej strane priečelie baziliky Sv. Petra.

Počas jedenásteho Sv. roku 1575 na pápežskom tróne sedel už tretí rok pápež Gregor XIII., ktorý skoro súčasne s ohlásením bully vydal aj nariadenia, aby cesty do Ríma boli opravené, mesto zásobené potravinami a zbojníci, ktorí radi využívali príležitosť, keď do Ríma šly veľké zástupy pútnikov, boli tiež na pápežov rozkaz nemilosrdne prenasledovaní, čím sa púť stala bezpečnou pre majetného i chudobného, ktorý si nemohol nájsť sluhov na osobnú ochranu. Aby okrem telesných aj o duchovných potreby pútnikov bolo postarané, Gregor XIII. dal povolať do Ríma najlepších kazateľov tých čias, biskupov a kňazov svätého života a žiarivého príkladu, medzi ktorými vynikal milánsky arcibiskup Sv. Karol Boromejský. Tento došiel do Ríma ako obyčajný kajúcnik, lež pápež si ho tak veľmi vážil, že počas obradu otvárania Sv. Brány si výslovne želal, aby stál vedľa neho. Pri tomto úkone stala sa zaujímavá príhoda, ktorú hodno spomenúť. Strieborné kladivko, bohato ozdobené a pozlátené sa zlomilo v rukách pápeža, keď ním udieral na tehly Sv. brány a poranilo mu prst.

Vzorom kajúcnosti a zbožnosti bol sám pápež, ktorý i s celým dvorom zachovával prísne pôsty a ako iní pútnici vykonal návštevy hlavných bazilik. Pri návšteve baziliky Sv. Pavla sišiel s nosidlami už pri Ostijskej bráne a zvyšok cesty až po baziliku vykonal pešo v zástupe s inými pútnikmi. Pred Sv. bránou a Najsvätejšou Sviatosťou dlho kľáčal, pohrúžený v modlitbách, takže jeho príklad priamo strhával všetkých veriacich. Vykonal aj návštevu Sv. schodov, ktoré prešiel koleňačky. Počet pútnikov aj počas tohto Sv. roku bol veľký. Niektorí historici ich odhadujú na 400.000, no iní pokladajú toto číslo za malé, lebo len počas zatvárania Sv. brány pri ukončení jedenásteho Sv. roku sa ich zúčastnilo 300.000.

KAPLNKY VO VATIKÁNSKOM APOŠTOLSKOM PALÁCI.

Sixtova kaplnka.

(II.) Hneď vedľa vidíme vyobrazeného Krista Pána, ako sa v sprievode anjelov ubiera na púšť, aby sa postil a bol pokúšaný diablom. Druhý výjav, namaľovaný v ľavom hornom rohu obrazu, predstavuje diabla, ako vyzýva Krista, aby premenil kamene na chlieb a nasýtil sa. Tretí výjav, odohrávajúci sa na streche chrámu (znázornené je priečelie rímskej nemocnice Santo Spirito, založenej Sixtom IV.) predstavuje diabla vo chvíli, keď vyzýva Krista, aby sa vrhol dolu. Stvrtá scéna, zobrazená v pravom hornom rohu obrazu, predstavuje diabla, rútiaceho sa do priepasti a anjelov, pripravujúcich občerstvenie pre Krista, zmoreného 40 dňovým pôstom.

3. Povolanie Petra a Andreja za apoštolov od Dominika Girlandaio. — Dej sa odohráva na brehu Galilejského mora, ktoré sa tiahne na spôsob rieky uprostred rázovitej krajiny, posiatej štylizovanými mestami, pevnosťami a kláštorami. Na ľavom brehu jazera Kristus požehnáva Petra a Andreja, ktorí sa odhodlali zanechať rybárske remeslo a stať sa rybármi ľudu. Na pravom brehu je Kristus, sprevádzaný Petrom a Andrejom, ako povoláva medzi svojich učeníkov Zebedeových synov Jakuba a Jána, ktorí sa práve vracajú z rybolovu. V popredí Kristus poveruje Petra a Andreja apoštolským úradom a títo ho prijímajú s hlbokou vďačnosťou, kľaciac na kolenách. Na pravej a ľavej strane sú skupiny divákov, vypodobňujúcich súčasných politických dejateľov. Tvár bezfúzeho muža, stojaceho za Kristom, je podobizeň chýrneho humanistu a prednostu vatikánskej knižnice Bartolomeja Sacchiho, zvaného il Platina.

4. Ježišova reč na hore od Cosima Rosselliho. — Kompozícia sa skladá z dvoch častí. V ľavej časti je vyobrazený Kristus, ako obkľúčený svojimi učeníkmi a zástupmi ľudu káže na vyvýšenom mieste o ôsmych blahoslavenstvách. V pravej časti Kristus uzdravuje prašivého, ktorý pred ním kľací na kolenách. Okolo tejto skupiny a vľavo od nej sú vypodobené rozličné vynikajúce osobnosti tých čias.

5. Ustanovenie Petra za Náместníka Kristovho od Petra Perugina. — Táto krásna kompozícia pozostáva z troch výjavov. Hlavný výjav sa odohráva v popredí, kde Kristus v prítomnosti apoštolov a niekoľkých divákov ustanovuje Petra za svojho nástupcu, odovzdávajúc mu kľúče kráľovstva nebeského, symbolizujúce pápežskú moc. Vedľajšie výjavy sa odohrávajú na priestranom námestí a predstavujú pokus ukameňovať Krista a príbeh s daňovým peniazom. V úzadí uprostred dvoch víťazných oblúkov sa tyčí vznešený polygonný chrám s rázovitými preddveriami. Nápis na víťazných oblúkoch oslavujú Sixta IV. za jeho stavebnú činnosť ako nového Salamúna. Medzi divákmi prvej skupiny možno rozoznať staviteľa Sixtovej kaplnky Jána de Dolci (druhý zprava) a maliara Perugina (piaty zprava).

6. Posledná večera od Cosmina Roselliho. — Kristus slávi v spoločnosti svojich učeníkov Veľkú noc a ustanovuje sviatosť Oltárnu. Oproti nemu sedí zababúšený Judáš, typická postava užerníka a zradcu. Cez otvorené balkóny jeruzalemského večeradla vidíme ďalšie tri scény: Modlitbu v Getsemanskej záhrade, Zradenie a zajatie Krista a Ukrižovanie. — Na vhodnej stene je:

7. Zmŕtvychvstanie Krista od Františka Salviatiho. — Vzkriesený Kristus, držiace v ľavej ruke zástavu, vznáša sa k nebu za všeobecného úžas počtých stráží, ktoré obkľučujú kamenný hrob. — Za panovania pápeža Hadriána VI. odtrhlo sa kus múru, čím sa poškodila aj táto maľba. Obnovili ju koncom XVI. storočia tí istí umelci, ktorí premaľovali aj vedľajšiu « Rozopru o telo Mojžišovo » poškodenú pri tej istej nehode.

K uvedeným dvom sériam obrazov družily sa kedysi bezprostredne aj chýrečné Raffaelove arasy (teraz vo Vatikánskej obrazárni), na ktorých rozličnými výjavmi zo Skutkov Apoštolských je znázornené účinkovanie Cirkvi na zemi. Raffaelove arasy zdobili pri slávnostných príležitostiach spodné časti stien, ktoré majú preto iba čalúnovú dekoráciu.

V maľovaných výklenkoch medzi oblokmi sú vyobrazené postavy 28 pápežov. Vyhotovili ich rozliční maliari XV. storočia.

Fresky na klenbe sú majstrovským dielom slávneho Michelangela. Maľované boly na rozkaz pápeža Júlia II., synovca Sixta IV., v rokoch 1508-1512. Predstavujú v deviatich nerovnakých poliach výjavy z Knihy pôvodu od stvorenia sveta až po patriarchu Noema, s ktorým po všeobecnej potope nastal nový život na zemi. Výjavy sa začínajú pri oltárnej stene, lež boly vyhotovené v opačnom poriadku. Hodno poznamenať, že keď Michelangelo dokončil prvé tri,

Odovzdávanie kľúčov Petrovi. Maľba v Sixtovej kaplnke.

spozoroval, že pri vzdialenosti zdajú sa byť figúry pomerne malé, a preto pri ostatných obrazoch veľmi pozorne dbal na to, aby veľké myšlienky vyjadril vo veľkých formách.

I. Oddelenie svetla od tmy. — Stvoriteľ sveta, letiac priestorom všehomíra, mohutným pohybom rúk rozháňa prvotný chaos. — Táto freska je jediná v celom rade, ktorú treba pozorovať sboku.

II. Stvorenie slnca, mesiaca a rastlín. — Na tomto obraze sú zachytené dva stvoriteľské skutky: Pri prvom, Stvoriteľ sveta, sprevádzaný zástupom anjelov, prichádza z hlbín vesmíru a rozopätými rukami vykazuje dráhu nebeským

svetlám na oblohe. Pri druhom Stvoriteľ, uháňajúc ďalej vesmírom, rozkazuje zemi, aby vydala zo svojho lona všetky rastliny.

III. Oddelenie vody od súše a stvorenie zvierat. — Na svojom lete vesmírom Hospodin, obkružený anjelmi, oddelil vody od súše a keď tieto vydaly živú bytosť, požehnáva svoje dielo. — Táto scéna časove predchádza predošlú.

IV. Stvorenie Adama. — Stvoriteľ sveta, podpierany zástupom anjelov, vznáša sa okolo prvého človeka, ležiaceho bezvládne na zemi a dotykom prsta budí ho k životu. — Táto freska, rozhodne najkrajšia zo všetkých nevyrovnateľných kompozícií, zaiste aj sama stačila by na to, aby urobila nesmrteľným svojho pôvodu.

Tvárou ku kupole.

Pokračovanie

Ale ako všetko, aj číslce majú svoju výrečnosť; a keďže ide však o číslce, treba byť vždy presnými. Hľa, iné údaje o bazilike, ktoré iste urobia dojem: je v nej 229 mramorových, 64 travertínových a 16 bronzových stĺpov; 44 oltárov; 105 mramorových, 165 travertínových, 124 štukových a 40 bronzových sôch. Dovedna 435 sôch. Predstavte si! celé vojsko.

— Konajú sa pekné bohoslužby vo svätopeterskom chráme? — vyzvedala sa Marcela.

— Veru pekné, aké sa nekonajú v žiadnom inom kostole na svete. A ináč ani nemôže byť; stačí, keď si pomyslíme, že celebrantom je sám pápež, hlava kresťanstva, obkľúčený najvyšším cirkevným senátom, kardinálmi a svojim vznešeným svetským i cirkevným dvorom. Zánik časnej moci urobil — povedal by som — ešte krajšími, zaujímavejšími, príznačnejšími a zduchovnenejšími znaky moci: sama nádhera bohoslužieb, ktorá je podmienená hmotnými vecami, sa stáva vznešenejšou v chrámovom prostredí. Ceremoniu vo svätopeterskej bazilike nemožno opísať. Načím ju vidieť. Kto nikdy nebol prítomný na korunovaní pápeža alebo na kanonizácii, nemôže si urobiť predstavu o manifestáciách katolíckej Cirkvi, ktorej jedine svätopeterská bazilika vystačuje.

Monsignor, zbadajúc, že hovoril viac pre svojho priateľa a pre seba ako pre deti, poprosil hostov, aby prešli do jedálne. Zazvonil a potichúčky dal rozkaz starej slúžke, ktorá sa objavila vo dverách.

— Nevyrušuj sa, monsignor, — povedal pán Guido.

— Aké vyrušovanie? Len si ráčte posadať.

Marcela šepkala čosi otcovi, ktorý sa usmial.

— Chcela by niečo? — opýtal sa monsignor.

— Pýtala sa ma, ako robia svätých. Urobil si totiž narážku na kanonizácie...

— Svätí sa sami robia, — povedal s úsmevom monsignor. — Cirkev ich ústami pápeža iba vyhlasuje za takých, t. j. predpisuje ich úctu, keď nadobudla o ich svätosti pevné dôkazy.

— A ako si môže o tom zadovážiť pevné dôkazy?

— Z výpovedí veriacich, ktorí ich osobne poznali a zo zázakov. O, kanonizačný proces nie je taký krátky! Predpokladá súdne rokovanie, advokátov, verejného žalobcu...

— Čiže diablovho obhajcu, — prerušil ho s úsmevom pán Guido.

— Výborne! Diablovho obhajcu, ako ho bežne nazývajú; v skutočnosti však ide proti záujmom diablovým a obhajuje vieru; jeho pravý titul je podnecovateľ viery: Jeho úlohou je skúmať všetky dôkazy, uvádzané na podopretie svätosti a posúdiť, či obstoja v kritike. Zrejme, že po mnohých iných dôkazoch najvýrečnejšími sú zázaky, ktoré sa nepripúšťajú, ak sú nie nepodvrátne jasné.

— Zaujímá ťa to veľmi? — dodal, vidiac, že Marcela hľadela vyjavená, stáby hltala jeho slová.

— Hej, rada by som všetko videla. Starenka mi neraz rozprávala o pápežovi a o svätopeterskej bazilike. Pamätám sa, že raz, keď noviny opisovali blahorečenie Don Bosca, povedala: « Oh, kedy som tak i ja bola bývala v tom chráme! Musí to byť raj ».

— Starenka sa nevyjadrila zle. Je okamžik pri týchto ceremóniách, keď po vyhlásení blahoslaveného alebo svätého, sa odhaľuje tak zv. « Gloria » (Oslávenie) t. j. veľký obraz, umiestnený v úzadí oltárnej apsidy, hore, kde práve postava sluhu božieho je oslávená uprostred tisícich a tisícich svetiel, a v tomto okamžiku nikto nemôže odolať dojatiu a nerozplakať sa. Clovek sa naozaj vtedy cíti skôr v nebi než na zemi.

— Hej, sú veci, ktoré málokto pozná. A to je škoda. Bolo by treba medzi ľudom pestovať viac liturgiky. Vieš, čo ja hovorievam? Liturgika pri vyučovaní náboženstva je ako zemepis pri iných predmetoch. V skutočnosti sa to však zanedbáva. Na pr. otázka tvojej dcéry: « Ako sa robia svätí », vo svojej prostoduchej a inštinktívnej forme je celkom správna.

Krátky život Sv. Margity.

IV. — «Vaše prísluby, Pane, sú krásne a veľké. nemôžem viac hľadiť na stvorenia! ». Túžbu po smrti sv. Margita častejšie opakuje. Boh, tak štedrý v reveláciách k tejto svojej pokornej slúžobnici, vyjavil Margite aj deň a hodinu smrti. Sedemnást dní pred smrťou nejedla. Dňa 22. februára 1297, zaopatrená svätými sviatosťami, usnula v Pánu. Mala 50 rokov a z toho 23 roky robila pokánie. Bola pochovaná najprv v chráme sv. Bazila. Jej hrob preslávily zázraky, medzi iným vzkriesenie dvanástich mŕtvych. Jej telo, prenesené roku 1877 do novej baziliky (Basilica di Santa Margherita), posvätené milosťou, prinavrátené k panenskosti, z moci Ježiša Krista bolo zachované neporušené, hoci Margita «chcela vidieť svoje telo zožraté od červíkov bezo zbytku ». Dňa 22. februára 1728 bola syhlásená za svätú.

Relikvia sv. Margity je viditeľná dva razy do roka, na jej výročité sviatky. Ináč je potrebné povolenie cortonského biskupa a starostu mesta, ktorý má kľúče od urny. Dali sme sa ohlásiť s kontesou u osv. p. biskupa Francioliniho. Rozhovor trval dobrú hodinu, než sme p. biskupa presvedčili o užitočnosti návštevy svätej. Zároveň sme ho požiadalí o zásah na mestskom úrade. Odpoľudnia sme boli opäť s p. biskupom. Len teraz som mal možnosť poznať jeho láskavosť, jeho živú úctu k sv. Margite, jeho starostlivosť o Cortončanov. Od štvrtej hodiny sa celkom uvoľnil pre nás. «Teraz budem aj ja pútnikom a budeme chodiť spolu! » — nadhodil žartovne.

Cestou k hrobu svätej Cortončania úctivo pozdravujú svojho duchovného veľpastiera. Deti, ženy, muži, prichádzajú k nemu, aby mu mohli pobožkať biskupský prsteň. J. E. p. biskup premnohých oslovuje krstným menom, každému má čo povedať, alebo spýtať sa ho na priebeh tej alebo onej záležitosti, do ktorej je zasvätený.

Postupne sa dostávame k dlhej ceste sv. Margity, ktorá zákrutou smeruje k jej bazilike. Na nej dal p. biskup postaviť Krížovú cestu «Via crucis votiva ». Touto cestou chodila svätá, hovorí p. biskup, oplakávajúc svoje hriechy a zanečisťujúc sa láskou k Ukrižovanému. Od Neho čerpala silu na svoju charitatívnu prácu pre chudobných, chorých a vôbec trpiacich; podnety k výnimočnej svätosti. Pred jednotlivými štáciami sa modlíme. R. guardián Gherardeschi prichádza uvítať p. biskupa, ktorého návšteva bola ohlásená. Medzi ženami a deťmi, ktoré prišli z mesta, čaká aj mestský posol v uniforme ktorý prišiel s kľúčami.

Bazilika sv. Margity zapáči sa na prvý pohľad. Je zjavne novšieho pôvodu, zatienuje prvotný chrám S. Basilio a jeho časové modifikácie z roku 1258, 1627, 1896. Bazilika je výkvet čierneho a bieleho mramoru. Na gotickom oltári, tam, kde býva normálne Sviatosť Oltárna, je strieborná urna s telom svätej, kde leží od roku 1580. Prv bolo pochované v mauzóleu, zhotovenom majstrom Angelo d'Assisi. Trojhranné svietniky s anjelní tvoria polokruhovitú zábradlie. Na strane epištoly sa nachádza zázračný kríž, s ktorého sa často shováral Spasiteľ so svätou. Tento kríž sa pôvodne nachádzal v chráme sv. Františka, odkiaľ bol slávnostne prenesený dňa 14. decembra 1602 do baziliky a od roku 1878 umiestnený tam, kde ho práve nachádzame. Len stĺp označuje miesto, na ktorom bola samotárska cela svätej, v ktorej prežila svoje posledné roky v pokání, slzách, vo vytrženiach a v rajskejších úvahách.

Slávnosť sa začína. Asistencia vychádza zo zákrstia. Predtým sa zdvihla opona nad zázračným krížom, ku ktorému prichádza 6 členný sprievod. Celebrant incenzuje kríž a zaintonuje

Sv. Otec v Castel Gandolfo. Začiatkom augusta odišiel Sv. Otec Pius XII. z Vatikánu do svojho letného sídla v Castel Gandolfo na brehu jazera Albano. Počas pobytu na letnom byte venuje sa pápež i uad'alej správe cirkevných záležitostí a aby získal viac času na svoju prácu, od polovice až do konca augusta neprijíma nijaké návštevy a neboli povolené audiencie.

Bazilika Sv. Vavrinca znova otvorená. V lete roku 1943 počas bombardovania Ríma bola veľmi ťažko poškodená bazilika Sv. Vavrinca za múrami. Reštauračné práce boli veľmi dlhé, takže iba pred krátkym časom boli dokončené a bazilika bola znova otvorená slávnostným spôsobom pre veriacich dňa 10. augusta 1949. Bohužiaľ niektoré vzácne umelecké maľby a mozaiky sa nepodarilo zachrániť.

Odsúdenie komunizmu. Najvyššia posvätná kongregácia Sv. úradu dekrétom zo dňa 1. júla určila takýmto spôsobom pomer katolíkov ku komunizmu: 1. Katolíci nesmú vstupovať do komunistických strán alebo ich podporovať, 2. nesmú vydávať, rozširovať alebo čítať knihy, časopisy, noviny a letáky, ktoré obhajujú teóriu alebo prax komunizmu a nesmú do nich prispievať, 3. nemôžu byť pripustení ku Sviatosťam, ak vedome a dobrovoľne prekročili uvedené príkazy, 4. sú vyobcovaní z Cirkvi, ak hlásajú materialistické a protikresťanské učenie komunistické a najmä ak ho propagujú. Dekrét bol schválený Sv. Ocom Píom XII.

Najčítanejšia kniha v USA. Podľa zprávy amerického ministerstva obchodu v Spojených štátoch Severoamerických sa lanskeho roku predalo 9,248.000 výtlačkov Sv. Písma. Sv. Písmo je teda podľa tejto štatistiky najčítanejšou knihou v Spojených štátoch.

Vysoké percento katolíkov v Austrálii. Úradné austrálske štatistiky udávajú, že za posledných

desať rokov sa počet katolíkov v Austrálii zvýšil o 21 %. Svojím počtom sú v Austrálii katolíci na druhom mieste medzi rozličnými vierovyznaniami. Na prvom mieste ako najpočetnejší su príslušníci anglikánskej cirkvi.

Rozmach katolicizmu v Japonsku. Od konca vojny sa veľmi mnoho Japoncov obrátilo na katolícku vieru. Medzi známymi osobnosťami prestúpili v poslednom čase na katolícku vieru univerzitný profesor Kinki Chikayama a filmový režisér Ikeda San, ktorý je autorom filmu « 26 mučeníkov v Japonsku » o živote prvých mučeníkov, šíriacich vieru v Japonsku. Aj mladší brat japonského cisára je veľkým priateľom katolicizmu a nedávno sa zúčastnil v Osake na slávnostnej omši.

Misionársky prehľad. Podľa najnovších štatistík v misijných územiach je 560 biskupstiev s 28 miliónmi katolíkov. Pracuje v nich 22.000 kňazov misionárov, 8500 laických bratov, 55.000 sestričiek, 125.000 katechetov, 76.000 učiteľov, 600 lekárov, 2.000 ošetrovateľov a ošetrovateľiek, 400 kňazov v seminároch pre domorodé duchovenstvo s 16.000 chovancami, 97.000 škôl rozličných stupňov, 5.000.000 žiakov, 1.000 nemocníc so 75.000 postelami a 2.000 sirotincov a iných dobročinných ústavov.

Staré mince pri hrobe Sv. Petra. Počas vykopávok pri hrobe Sv. Petra našlo sa mnoho strieborných a medených mincí, ktoré pochodia z rozličných čias. Veľká časť týchto mincí je z III. a IV. storočia, teda z čias založenia baziliky, kým ostatok je z IX. - XIII. storočia. I keď väčšina mincí je pôvodu rímskeho a talianskeho, jednako vyše 400 kusov je z ostatných krajín Európy a Ázie a ku hrobu Sv. Petra priniesli ich pútnici, ktorí už od nepamäti vo veľkom počte navštevovali toto pamätne miesto.

Svätý inžinier. Pred cirkevným súdom v Madride začal sa diocézny proces za blahorečenie a svätorečenie Izidora Zurgana, inžiniera španielskych železníc, ktorý zomrel roku 1943. I

« Salva nos Christe Salvator, per virtutem crucis; qui salvasti Petrum in mare, miserere nobis ». (Zachráň nás, Spasiteľu, skrze čnosť Kríža; Ty, ktorý si vyslobodil Petra z búrky, smiluj sa nad nami). Tento kríž má normálne rozmery. Drevo na ňom očernelo. Telo Spasiteľa je príliš chudé, tvár sklonená na pravo, na hlave má širokú aureolu. Forma rúk sa rovná dreveným ramenám, čo pôsobí akosi bizarne. Medzitým delegát mesta s kňazom otvára dvojité záklopky na urne. Na oltár sa vložila doska. Na skle sú záclonky, ktoré celebrant odsunie. Striebro a drahé kamene obkolesujú urnu. Celebrant, ktorý incenzuje relikviu, zaintonuje pieseň: « O, Margita poenitens » a odrieka obvyklé modlitby. Obecenstvo sa priblíži k oltáru. Po obrade kostolník priloží malé schodky k oltáru. Celebrant vystúpi prvý celkom ku urne svätej, aby jej mohol vzdať hold z bezprostrednej blízkosti. Som pri svätej Margitke, ktorá zomrela pred šesťsto rokmi a ktorej telo bolo zázračne zachované a šíri okolo seba od prvého dňa príjemnú vôňu, vôňu čnosti. Môj zrak skúnavo preletuje svätú. Jej tvár prezrádza energičnosť, tvrdosť a nemilosrdnosť pokánia. Svätá sa predsa bičovala a nosila kajúcnický pás. V dôsledku tejto bezohľadnosti k sebe samej vyzerá staršia než bola. Má orlí nos, vysokú hornú peru, ktorá hovorí za mystičnosť, krásne ruky, podlhovasté prsty, bosé nohy. Nie je to vyschlá múmia, ale telo, aké mávajú niektorí mŕtvi. Sv. Margita má na sebe čierny plášť, popolavé šaty s čiernymi bodkami: jej šaty boli vymenené behom storočí. Na hlave vidno biely veniec, znak rehabilitácie, znak panien. Panenstvo, ktoré jej Pán Ježiš udelil za oné bezpríkladné pokánie a horúcu, čistú lásku. Po tejto prehliadke ďakujem v duchu sv. Margite, že som ju mohol uzrieť takto zblízka. Je pravda, že som prišiel z ďaleka, že nie som púhy zvedavec, ale toto všetko nestačí. Ďakujem a modlím sa: Svätá Margita! Vy, ktorú Pán Ježiš určil za « zrkadlo hriešnikov », vyproste mi od Neho pravého ducha pokánia, schopného zriekať sa seba samého a prinášať obeť. Vy, nad všetko jasnejší dôkaz nesmierneho milosrdenstva Božieho, proste Pána Ježiša, aby mi odpustil všetky hriechy môjho života, tak, ako kedysi Vám. Kiež pre Vaše zásluhy Pán Ježiš vo mne vzbudí onú lásku, ktorú ste Vy prechovávali k Nemu po svojom obrátení. O, kdeže som ja, preúbohý, od Vášho životného hesla: « Nechcem nič, netužím po nikom, len po Vás, Pane Ježišu Kriste, môj Bože! ». Kiež by ma hroza zdržiavala pred nesmyselným urážaním Pána Boha! Ora pro nobis Beata Margarita. Ut digni efficiamur promissionibus Christi!

Zdá sa mi, že som prídliho zastal pred svätou a ešte jedným, intenzívnym pohľadom lúčim sa s ňou. Cheľ by som mal navždy jej obraz vo svojom srdci. Sotva som sostúpil od urny, po piesni « Laudate Dominum », hrobka sa zavrie. Po návšteve sakrestie a srdečnom rozhovore s bráťmi Minoritmi, p. biskup nás zavedie do kaplnky (Capella votiva), ktorú Cortončania postavili svätej počas prvej svetovej vojny.

S. voľného priestranstva pred bazilikou ešte raz premeriavame kraj. Stojíme nad mestom, ktoré chráni sv. Margita. Tam dolu, v pravo, ukazuje p. biskup, je rodná dedinka svätej, Lavinio, tam zasa Montepulciano bludište nekritickej mladosti. Vidíte, prosím, tam ten kríž na vrchu Amiata? Je to monumentálny kríž, ktorý dňa 24. augusta 1946 dal osvetliť Sv. Otec z Vatikánu, povediac zároveň svoje posolstvo. Jedna je cesta, jedna meta pre malých i veľkých, pre nás všetkých: Ukrižovaný Ježiš. Len v ňom je pokoj, radosť a láska.

Elektrické svetlá ožiarujú Cortonu. Ešte raz sa vraciame do rezidencie p. biskupa. Lúčime sa s ním s ňou starí známí, tešiace sa v Pánovi. Tento deň nežili sme nadarmo. Spoznali sme svätú Margitu, strážneho anjela, najvzácnejší poklad a slávu Cortony.

Prof. Dr. Ernest Zatko.

NA LAVIČKE V RÍMSKOM PARKU

Ci mi už veríte, alebo nie, pravda ostane, že som človek dôveryhodný. Nevravím, že by v banke dali voľačo na môj podpis, to nie. Ale ani dôvera sa nemeria iba na peniaze. Veď vtáčatá v rímskom parku Piccio nevedia, či som boháč alebo chudák, a jednako prídu až k mojim nohám zobkať omrvinky, čo vytrúsim z vrecák a veverička sbehnú so svojho konára pre oriešok, čo jej podávam na dlani. A dôverujú mi nielen vtáčatá a veveričky. Aj ľudia. Hocikedy sa stane, že z krdla detí, čo sa po parku hrajú, pribehne niektoré ku mne a povie: « Ujo, opatři mi lopdu, ja sa teraz idem hrať, o zbojníkov ». Alebo príde pekná panička, položí mi do lona malého psíka, zaštebocú s úsmevom: « Boby je už ustatý. Nemáte nič proti tomu, keď ostane pri vás, kým sa ja ešte trošičku prejdem? ». Ja som človek svedomitý, opatřím lopdu, dám pozor na Bobyho, podržím taštičku, zavarujem kočik s deckom a každý v parku sa môže na mňa spoľahnúť. Keď som ja na mojej lavičke, všetci ľudia sa tu cítia ako doma.

Nuž ako som už povedal, dôvera sa nemeria iba podľa toho, koľko peňazí je ochotná banka požičať na náš podpis. Kdežeby. Sú aj také chvíle v živote, keď potrebujete viac dôvery na to, aby vás o pôžičku požiadali, než ju dostali.

Ako obyčajne, sedím si podvečer v parku Piccio na lavičke a pozerám sa tu na mesto, tu na stromy a tu na ľudí, čo chodia hore dolu po cestičkách. Odrazu vidím zďiaľky, ako ľahkým krokom prichodí dievča, ktoré poznám. Blízko mojej lavičky máva občas schôdzku so svojim chlapcom. Keď ide okolo, úsmevom ma pozdraví, ja jej na pozdrav úsmevom odpoviem a obom nám je veselo. Chvíľu tak ehodí usmievavé dievča hore dolu popred moju lavičku, potom sa pozrie na hodinky a začína byť netrpezlivé. Keď sa pozrie na hodinky ešte raz, začína byť nadurdená a keď sa pozrie tretí, raz, už je nahnevaná a trucovite sadne vedľa mňa. Sedí tak vedľa mňa pekné dievča, raz sa pred seba na biely piesok chodníka díva, potom hore dolu parkom očami sledí a konečne zhlboka vzdychne, beznádejne pohodiť rukou, ako by chcela povedať: « Nuž vidíte, takí sú tí dnešní mládenci. Chceli by dvoriť dievčatú, ale na schôdzku zabudnú ».

Lenže ako to už býva, mládenec predsa na schôdzku celkom nezabudol. Kde sa vzal, tam sa vzal, ale odrazu sa dovalil ako veľká voda.

— Hanba..., — začalo dievča, ale nestačilo dopovedať aká hanba, už jej mládenec skočil zadychčane do reči:

— Akurát mi bolo na jazyku. Ozaj je to hanba s tými dopravnými prostriedkami. A ešte majú smelosť volať ich službou verejnosti, tie slimačie autobusy a húsenicové električky. Akáže služba? Tri razy by si pešo zašiel, kým ňa niekde tie rozhegané mestské tragače zavezu. A koľko len nepríjemností zapríčinia. Ba tragédií dalo by sa povedať. Aha, Renco. Poznala si Renca?

— A čo ma do tvojho Renca? S Rencom, či s tebou som mala dnes o piatej schôdzku? — prerušilo namrzené dievča prívál slov zadychčaného mládencu.

— Vidiš, máš pravdu, — prisvedčil mládenec tým ochotnejšie, že iba novým príválom mohol ututlať protesty dievčata. — Co nás vlastne do Renca? Veď netreba lepšieho príkladu. aké sú nemožné tie mestské dopravné prostriedky, než je dnešné moje meškanie. Od poludnia na hodinky kukám, na schôdzku sa chystám a tu ho máš — zasa ten nešťastný autobus. Na zúfanie. Už pred rokom som si chcel auto kúpiť. Pamätáš. Ale kupuj auto v týchto časoch. Auto objednáš, peniaze zaplatíš a potom čakaj. Predstav si len: dva mesiace treba vraj čakať, kým ti fabrika auto pošle, taký je nával objednávok.

— Auto, auto! Od tých čias ho spomínaš, ako sa poznáme, — s horkým posmeškom vravelo dievča. — Potrvá ešte, kým ho uvidím.

— A je to moja vina! — prešiel do protiútoku urazný mládenec. — Veď vieš, ako fabrika: dva mesiace. Ako keby som ja za to mohol. Mala by si tiež mať so mnou trochu uznania a nie vždy tak uštipačne: auto, potrvá, kým ho uvidím. Pravdaže potrvá.

— Nuž ale toto! Pol hodiny ho čakám, kým sa mu konečne na schôdzku uračí a potom sa ešte začne vadiť, výčitky mi robiť. Druhý raz si rozmyslím. či na teba čakať, alebo do kina ísť. Aj dnes som mohla Spencer Tracy — ho vidieť a nie sa tu s tebou jedovať.

— Vidiš, nemohla si to hneď povedať? — tíšil ju. — Pravdaže sa vyplatí Spencer Tracy — ho vidieť. Keby si nebola začala, už sme mohli v kine sedieť.

— Ale ja som začala?

— Nuž a ja vari?

Kto vlastne škriepku začal, to som sa nedozvedel, lebo sa pobrali do kina a večnú škriepku o tom, kto začal, vyriešili si cestou. Ja som ostal na mojej lavičke a bol by som na poharkaný párik celkom zabudol, kedy o chvíľu nebol znova dobehol zadychčaný mládenec:

— Prepáčte, že obťažujem, — začal, prestupujúc v rozpakoch s nohy na nohu, — ale nemohli by ste mi požičať dvesto lír. Viete, ona chce do kina a ja nemám ani deravého groša. Aj na schôdzku som musel pešo...

Co som mal robiť? Vytiahol som dvesto lír a podal mládenecovi. Naširoko sa usmial a šibalsky mi pošepol:

— Ale jej ani slova o tomto. Povedal som jej, že sa mi tu vytratila peňaženka.

— A čo bude s tým autom? — zažmurkal som šibalsky aj ja.

Vyvalil najprv na mňa oči a potom sa rozosmial:

— Viete, ku vám mám dôveru a môžem vám to povedať: groší niet. Ale s ňou sa predsa musím o niečom shovárať. No nie? J. O.

Knižka o Sv. roku v tlači. Ako sme už v minulom čísle nášho časopisu oznámili, Slovenská Informačná Kancelária pripravila rukopis prvého sväzku knižnice « Rím », ktorým bude knižka o Sv. roku. Medzi našimi krajanmi v celom svete prejavil sa o túto knižku veľký záujem, a preto aj nám je milé, že môžeme všetkým priateľom oznámiť, že v tieto dni dali sme už rukopis knižky do tlače a čitatelia ju dostanú do rúk ešte pred započatím Sv. roku, t. j. pred Vianocami 1949, keď bude slávnostným spôsobom otvorená Sv. brána na vatikánskom chráme Sv. Petra. Keďže chceme našim čitateľom, ale najmä slovenským katolíkom v Amerike uľahčiť prácu i trovy s objednávaním knižky **Sv. rok**, odovzdali sme generálne zastúpenie jej rozširovania v Spojených štátoch Východnej Oblasti Sdruženia Slovenských Katolíkov v Amerike, a preto každý, kto si chce túto knižku objednať, nech napíše na túto adresu pána tajomníka Východnej Oblasti Sdruženia: **Mr. Martin Kopunk, 212 E. Patterson St. Lansford, Pa.** Z ostatných krajín si môžu krajanovia objednať knižku **Sv. rok** priamo u nás na adrese: **Dr. Ignác Zelenka, Casella Postale 100 Borghi, Roma, Italia.** Ak medzitým odovzdáme generálne zastúpenie knižky v iných krajinách niektorým z našich krajanov alebo organizácií, oznámime to záujemcom v časopise « Rím », prípadne aj v iných slovenských časopisoch. Ako sme už oznámili, cena knižky je 1.—dolár. Ak by však niektorí slovenskí katolíci, ktorí sú milovníkmi slovenských kníh, chceli naše podujatie podporiť väčšou sumou, už vopred im za to vyslovujeme srdečné Pán Boh zaplať!

Výzva slovenským spisovateľom. Takmer všetci slovenskí básnici a spisovatelia majú v rukopisoch prichystané nové diela, ktoré napísali po opustení slovenského územia. Bohužiaľ, tieto diela nemohli byť doteraz uverejnené knižne a časopisy ich tiež nestačia uverejňovať, lebo časové zprávy a politické články zaplnia skoro celý priestor. Náš časopis « Rím » bol doteraz skoro výlučne zaplnený článkami a veršami, majúcimi bezprostredný vzťah k Rímu. Keďže však vidíme súrne potrebu slovenského literárneho časopisu v zahraničí, ale aj to, že pre nedostatok finančných prostriedkov nateraz nemožno takýto časopis založiť, rozhodli sme sa, že časť nášho časopisu « Rím » dáme k dispozícii našim spisovateľom, básnikom a publicistom v zahraničí bez toho, že by sme ich akokoľvek obmedzovali vo výbere témy. Stačí, keď ich príspevky budú mať vzťah k slovenskému a katolíckemu životu. Pravda, pokiaľ ide o rozsah príspevkov, musia sa

uskromniť a podľa možnosti zasielať nám práce kratšie, aby sa i naďalej udržala potrebná pestrosť a zaujímavosť nášho « Ríma ». Naším spisovateľom budeme povďační, ak nám o tomto návrhu napíšu svoju mienku, ba tešilo by nás, keby sa na tejto stránke rozprúdila o celom tomto probléme živá a plodná debata. Neslobodno zabúdať, že dielo spisovateľa, ktorého rukopis leží v priečniku alebo na dne utečeneckého kufrička, je ako poklad, zakopaný do zeme a bohaté ovocie prináša iba to dielo, ktoré sa po uverejnení stáva duchovným majetkom národa.

Hlasy krajanov o našom časopise. S príspevkami pre « Rím » dostali sme z Argentíny od básnika **Rudolfa Dilonga** aj list, z ktorého vyberáme: Casopis « Rím » je dobrý a žiadalo by sa, kedy aj ostatní z našich ľudí napísali doňho čosi zo svojich spomienok na rímsky pobyt. Bude to raz dokumentárny materiál. — Aj **Prof. Eugen Urban** sa nám ozval. Svoju mienku o « Ríme » vyslovuje takto: Uprimne Vám gratulujem k « Rímu ». Zo začiatku som ho pokladal za trochu zbytočný, ale opravil som si svoju mienku. Najmä posledné číslo je dôkazom, že časopis začína nachádzať svoju vlastnú cestu, svoj smer. Dúfam, že budúce čísla budú ešte lepšie, ešte plnšie Slováckmi písaných článkov a že čím ďalej bude dokonalejší. Casopis by len získal, keby ste v ňom uverejňovali čo najviac správ o Slovensku a zo Slovenska, o prenasledovaní Cirkvi a katolíkov vôbec. O faktá niet núdze.

Album dobrodincov. Na podpodu časopisu « Rím » dobrosrdečne obetovali: **Z USA:** Eva Kopačka, Chicago Heights, Ill., dol. 10.—; Martin Kopunk, Lansford, Pa., dol. 7.— (od týchto: Andrej Wolf 2.—, Ignác Oršulák, Berta Lacko, Joseph Jašo, Adam Harvančík a Sofia Bednár po 1.—); Georg Kozák, Uniontown, Pa., dol. 5.—; Joseph Capkovič, St. Louis, Mo., dol. 2.—; Joseph Janík, Youngstown, O., dol. 2.—; Mary Rojka, Lansing, Mich., dol. 2.— (za seba a za Jozefa Debnarika); Júlia Michlík, Trenton, N. J., dol. 2.50; Georg Kallakay, Bridgeport, Conn., dol. 2.—; Karol Gajniak, Cicago, Ill., dol. 1.—; Suzanne Visnovsky, Kansas City, Kansas, dol. 1.—.

Z Argentíny: Slováci v Buenos Aires, Pes. 80; Emilio Vidovič, Buenos Aires, Pes. 20. **Z Luxemburgu:** Imrich Bleho, dol. 3.—. **Z Talianska:** Skolské Sestry sv. Františka, Rím, Lír 1000. **Z Egypta:** Ján Vašek, Kairo, Piastier 240 (za seba a troch nových); Stefan Kapusta, Alexandria, Kčs. 200.

RÍM

Zvestník Krúžku Slovenských Priateľov Večného Mesta, vydáva Slovenská Informačná Kancelária v Ríme. Vychodí mesačne. Za redakciu zodpovedá Pietro Chiminelli. Tlačí Tipografia Pio X - Roma. Adresa redakcie a administrácie: Dr. Ignác Zelenka, Casella Postale 100 Borghi, Roma, Italia.